

Az Európai Unió Strukturális Alapjairól

Mindenkinek

Magyarország 2004. május 1-től az Európai Unió teljes jogú tagja. Magyarország régi álma teljesül ezzel, hisz nemcsak a rendszerváltás óta, hanem évszázadok során próbáltunk közelebb és közelebb kerülni a nyugat-európai fejlődési központhoz. Az uniós tagság jelentőségéről, annak általános társadalmi-gazdasági-politikai hatásairól sokat hallani a rádióban, televízióban, szakmai rendezvényeken és egyéb forrásokból. Van azonban a csatlakozásnak gyakorlati, sőt pénzügyi, mindannyiunk zsebébe érintő oldala is, s ezzel rengeteg tennivaló, feladat jár. Ezek a feladatok nemcsak politikusokat, köztisztviselőket vagy szakértőket érintenek hanem mindannyiunkat.

Lássuk most az anyagiakat!

Az Európai Unió önálló költségvetéssel rendelkező szervezet, mely 2004-ben 99.529 millió euróval gazdálkodik. Ez óriási összeg különösen, ha azt tekintjük, hogy mennyi autópályát, beruházást, munkanélkülieknek szóló képzési programot lehetne megvalósítani belőle.

Ugyanakkor, a magyar költségvetés bevételi főösszege ennek csak kevéssel kevesebb, mint az egynegyede, euróban számolva kb. 22 millió. Ez azért lehetséges, mert a többszázmillió európai polgárról gondoskodó források továbbra is a tagállamokban található, az Európai Unió az összes tagállam által megtermelt ún. nemzeti össztermék kb. 1%-ával gazdálkodik. Tehát egy tagállam költségvetéséhez képest ez a borzasztóan nagy tünő összeg nem is olyan sok.

Ki fizet be az EU költségvetésébe?

Minden tagállam hozzájárul a közös feladatok finanszírozásához egyértelmű és egységes szabályok alapján. A tagállamok évente eljuttatják a közös költségvetésbe a vámokból származó bevételeiket, az ÁFA bizonyos százalékát, valamint szükség esetén kiegészítik ezeket a befizetéseket közvetlen költségvetési forrásból. A tagállamok összes befizetése azonban évente nem haladja meg a nemzeti össztermék kb. 1%-át.

Ki részesül a közösségi forrásokból?

Minden tagállam, és így minden európai polgár. A közös források elosztásának azonban meghatározott céljai és szigorú szabályai vannak. Az Európai Unió költségvetése a következő területeket finanszírozza:

- **Közvetlen mezőgazdasági támogatások**, a mezőgazdasági termelők és termékek támogatását az Európai Unió átvállalja a tagállamoktól.

- **Strukturális támogatások**, az elmaradott térségek és társadalmi csoportok felzárkóztatására fordított összegek.
- **Egyéb belső politikák**. Az Európai Unió finanszíroz több más, stratégiai tevékenységet is a tagállamokban, pl. a kutatás-fejlesztés, az információs társadalom fejlesztése, az energia-politika, stb. területén
- **Külső politikák**. Az Európai Unió olyan, a területén kívül eső térségeknek is biztosít bizonyos programokat, forrásokat, amelyek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében áll. Ilyen, külső politika finanszírozása keretében kapott Magyarország is támogatást a csatlakozást megelőzően, a PHARE, az ISPA és a SAPARD programok keretében.

A legnagyobb kihívást a tagállamok számára az elmaradott térségek és társadalmi csoportok számára nyújtott támogatások, az ún. Strukturális Alapok felhasználása jelenti.

Mit támogatnak az Európai Unió Strukturális Alapjai?

- **Regionális fejlesztést**, útépitést, településközpont-felújítást, környezetvédelmi támogatásokat, kis- és közepes méretű vállalkozások fejlesztését, stb.
- **Szociális fejlesztést**, az elmaradott, leszakadó társadalmi csoportok felzárkóztatását célzó programokat, foglalkoztatás-fejlesztést célzó oktatási tevékenységeket, stb.
- **Vidékfejlesztést**, mivel a mezőgazdaság fejlett a országokban egyre kevésbé járul hozzá a vidéki lakosság megélhetéséhez, a nem város lakó népességnek szükséges más, vidékfejlesztési eszközökkel biztosítani a munkahelyeket.
- **Halászatot**, elsősorban tengeri halászzal foglalkozó kistermelőket és vállalkozásokat támogat.

Milyen jellegűek ezek az ún. struktúrapolitikai támogatások?

Magyarország az EU tagság első napjától fogva jogosult uniós támogatások (pénz) igénybe vételére. A támogatások azonban nem automatikusan jutnak el a tagállamokhoz, - illetve azokon belül a támogatandó célcsoportokhoz - pályázni kell rájuk. Csak az kap tehát támogatást, aki kér- és aki meg tudja indokolni, részletesen leírni, hogy milyen tevékenységhez kér közösségi forrást, és meg tudja világítani, hogy az a tevékenység hogyan járul hozzá az adott térség felzárkóztatásához.

Az Európai Unió semmiféle akut problémakezelésre alkalmas támogatást nem folyósít, nem finanszíroz pusztán működési költségeket, szociális segélyeket, mondhatnánk, hogy nem

alkalmas tüneti kezelés, akut válsághelyzet megoldására. (Ilyen célokra a tagállamoknak kell tartalékokat biztosítani.) A Strukturális Alapok célja az, hogy az elmaradott térségek és a leszakadó társadalmi csoportok eszközöket kapnak ahhoz, hogy hosszú távon felzárkózzanak a fejlett térségek szintjéhez. Mondhatnánk, hogy az Európai Unió arra ad forrásokat, hogy egy térség újra versenyképesé váljon, képes legyen vállalkozásokat vonzani, melyek munkahelyeket teremtenek, és így biztosítják a térség életképes gazdasági társadalmi fejlődését, vagyis az EU halat nem ad, de hálót, amivel kifoghatjuk, igen.

Példa: Merseyside, Észak-Nyugat Anglia

A Merseyside térség Észak-Nyugat Angliában, a Beatles és/vagy a focirajongók által jól ismert Liverpool környékén található. Néhány évvel ezelőtt a térség még bezárt gyárakkal (különösen a hajóépítéssel és általában a hajózással foglalkozó vállalatok mentek tönkre) és 25%-os munkanélküliséggel küszködött. Ezért az EU Strukturális Alapjaiból támogatásban részesült. A számos különböző projekt eredményeképpen (pl. Liverpool városközpont-rehabilitáció, turizmus-fejlesztés, helyi kis- és közepes méretű vállalkozások fejlesztése, közösségfejlesztés és oktatási projektek) hatásaként mára új vállalkozások indultak a régi iparcsarnokok romjain. A hangsúly az informatika, a környezetvédelem, a média, az alapkutatások területére helyeződött, az oktatási programok hatásaként a munkaerő képzettségi szintje jelentősen javult (mára 7%-ra csökkent a munkanélküliség), s nem utolsósorban a lakosság és a vállalkozások jobb utakat használhatnak, szebb, újra életre keltett környezetben élhetnek.

A pályázatok - támogatandó és támogatható tevékenységek - területét, célcsoportjait minden EU tagállam maga határozza meg egy egységes fejlesztési dokumentumban. Ezt a dokumentumot Magyarországon Nemzeti Fejlesztési Tervnek hívják, és elolvasható a www.nfh.hu internetes honlapon. Ebben került meghatározásra az, hogy az Európai Unió Strukturális Alapjainak magyarországi felhasználásának fő célkitűzése abban áll, hogy az ország polgárai és az utánuk következő generációk egy versenyképes, képzett, természetes és épített környezetben megújult, modern Magyarországon éljenek, nőjenek fel, ahol esélyeik és kilátásaik belátható időn belül megközelítik az EU-ban élő társaikét. Ezért a Nemzeti Fejlesztési Terv nemcsak gazdasági infrastrukturális jellegű tevékenységeket határoz meg támogatandóként, hanem munkaerőpiaci, foglalkoztatás-fejlesztési, szociális

és oktatási területeket is, valamint jelentős hangsúlyt kap a környezetvédelem is.

Magyarországon pontosan milyen területeken lehet pályázni?

- **Gazdasági versenyképesség fejlesztése.** Magyarország jólétét a kiegyensúlyozott gazdasági fejlődés biztosíthatja. Ennek érdekében támogatott terület a beruházás-ösztönzés és a kis- és közepes méretű vállalkozások támogatása, hiszen a vállalkozások fejlődésével munkahely is teremődik. A 21. században ugyanakkor szükséges az információs társadalom és általában a kutatás-fejlesztés és az innováció elősegítése.
- **Humán erőforrások fejlesztése.** A kiegyensúlyozott életkörülmények biztosításának egyik legfontosabb záloga a munkahely megléte. A foglalkoztatási helyzet javítását azonban nemcsak a munkaadói (vállalkozói) oldalon kell biztosítani, hanem a munkavállalókat is képessé kell tenni az új munkaerőpiac követelményeihez való alkalmazkodásra. Így EU-s forrásból támogatható a nők és egyéb hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci be- vagy visszailleszkedése, az élethosszig tartó tanulás képességének javítása, a szakképzés rendszerének modernizációja, valamint az ezekhez a tevékenységekhez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése.
- **Környezetvédelem és infrastruktúra fejlesztés.** Az egészséges környezethez való jog ma már az alapvető emberi jogok részét képezi. Így különösen fontos az ivóvíz minőségének javítása, a megújuló, környezetbarát energiaforrások használata és egyéb, környezetbarát technológiák bevezetésének támogatása. A környezet racionális használatát teszi lehetővé a közlekedési infrastruktúra fejlesztése is. A közút, a vasút és a vízi közlekedés fejlesztése ugyancsak hozzájárul a települések élhetőbbé tételéhez.
- **Agrár- és vidékfejlesztés.** Az agrárium hatékony támogatása Magyarország hosszú évek óta tartó adóssága. A mezőgazdaság modernizációját célzó intézkedések között ki kell emelni a versenyképes alapanyag-termelés és a modern élelmiszer-feldolgozás támogatását. A vidékfejlesztési intézkedések pedig a vidéki lakosság azon részét támogatják, akik mezőgazdasági tevékenységből nem tudnak megélni.
- **Regionális (térségi, helyi) fejlesztések.** A helyi fejlesztések támogatásánál kiindulópont Magyarország turisztikai vonzerőinek kihasználása. Így cél a turisztikai vonzerők, látványosságok felújítása, az ezekhez vezető infrastruktúra, úthálózat kialakítása is. Fontos továbbá, hogy Magyarország főváros-központúságának enyhítése érdekében megerősödjön a regionális struktúra, valamint a helyi társadalom és közigazgatás.

Az Európai Unió Strukturális Alapjairól Mindenkinek

Támogatási terület	Strukturális alapok forrás	Hazai forrás	Unió + hazai források összesen	Magán forrás	Összes beruházás
Gazdasági versenyképesség	109,4	45,2	154,6	135,9	290,6
Humán erőforrások	143,5	47,8	191,3	0	191,4
Környezetvédelem, energetika és közl. infrastruktúra	83,42	28,9	112,4	9,7	122,1
Agrár- és vidékfejlesztés	80,8	26,9	107,8	115,4	223,2
Regionális (térségi, helyi) fejlesztések	91,7	29,7	121,4	19,5	140,8
Összesen (mrd Ft)	508,9	178,6	687,5	280,5	967,9

Az EU Strukturális Alapjaiból és az azokhoz kapcsolódó egyéb forrásból származó fejlesztési támogatások összege 2004 és 2006 között

Mennyi az annyi?

2004 és 2006 között jelentős forrásokhoz juthat Magyarország a regionális fejlesztés területén. A Nemzeti Fejlesztési Terv megközelítőleg 510 milliárd forint uniós és 178 milliárd forint hazai (központi, illetve helyi) forrást nyit meg a beruházásoknak az előzőekben felsorolt területeken. Azért van szükség a tagállam, illetve a pályázó pénzügyi hozzájárulására, hogy minden szereplő anyagi értelemben is felelősséget vállaljon a fejlesztésekért, s így valóban azokon a területeken valósuljanak meg fejlesztések, amelyek a legfontosabbak. Ezzel a finanszírozási elvvel az Európai Unió megpróbálja megakadályozni azt, hogy felesleges, illetve feleltelen módon költsek el az európai és a magyar adófizetők pénzét.

A gazdasági szereplőknek szóló programokon keresztül az EU támogatások az előzetes kalkulációk szerint további 280 milliárd forint magántőkét mozgathatnak meg.

Ki veheti igénybe ezeket a támogatásokat?

Azok a szereplők, akik a támogatásokat felhasználják, közvetlenül vagy közvetetten hozzájárulnak Magyarországnak, és ezzel mindannyiunk jobb körülményeinek megteremtéséhez. Alapvetően három csoport vehet részt közvetlenül az EU források elosztásában:

- **Önkormányzatok.** Az önkormányzatok az életkörülményeinket nagyban meghatározó intézmények és az alapvető infrastruktúra kezelői és fenntartói. Ezért ők lesznek az EU Strukturális Alapjainak legjelentősebb felhasználói. Pályázati lehetőségek állnak rendelkezésükre az oktatási és egészségügyi intézmények fejlesztéséhez, útépitéshez, környezetvédelmi beruházások kivitelezéséhez, különböző oktatási programok, szociális ellátást javító intézkedések megvalósításához. Így rajtuk keresztül közvetlenül mindannyiunkhoz eljutnak ezek a fejlesztések.
- **Vállalkozások.** A kis- és közepes méretű vállalkozások a 21. század elején minden modern gazdaság fejlődésének motorjai.

Megfelelően rugalmasak ahhoz, hogy az egyre gyorsabban változó gazdaság kihívásaihoz alkalmazkodjanak, és statisztikák szerint ők a munkahelyteremtés, a foglalkoztatás javításának kulcsszereplői. Így támogatásuk nemcsak a munkaadók, de a munkavállalók lehetőségeit is javítja.

- **Civil szervezetek.** A civil szervezetek jelentik a társadalom szövetét. Olyan feladatokat képesek ellátni, amelyet sem állami, sem pedig a versenyszférában működő szereplő nem tud. Ezért, különösen a humán erőforrás fejlesztésében kapnak jelentős szerepet, s előnyt élveznek azok a nem feltétlenül általuk beadott pályázatok, ahol más szervezetek „szövetegéseiként” megjelennek.

Hogyan lehet igénybe venni a támogatásokat?

Az Európai Unió nem akarja eldönteni, hogy mely térségekhez vagy szereplőkhöz juttassa a rendelkezésre álló forrásokat. Így csak az a település, intézmény, vállalkozás vagy civil szervezet kaphat támogatást, amely ezeket a támogatásokat kéri, vagyis pályázik.

Mi a sikeres pályázat titka?

- **Tervezés.** A projektek átgondolt koncepcióhoz, az adott település, illetve térség átfogó fejlesztési célkitűzéseihez kell, hogy kapcsolódjanak. Ezekre a vonatkozásokra a pályázati adatlapok rákérdeznek, és a bírálók ezeket a vonatkozásokat komolyan is veszik. Így a megvalósítandó tevékenységeket mind a tartalom, mind pedig a pénzügyek területén pontosan meg kell előre tervezni.
- **Projektötlet.** Az Európai Unió projekteket támogat, a működési költségek mechanikus áthárítását nem. Általában olyan, legalább 1 évre tervezett tevékenység kidolgozásáról van szó, amelyek korábban az adott intézményben nem léteztek, és amelyek elősegítik a pályázati kiírásban szereplő célkitűzéseket a helyi viszonyoknak megfelelően.

Az Európai Unió Strukturális Alapjairól Mindenkinek

- **Önrész.** A pályázati kiírások minden esetben tartalmazzák azt a rendelkezést, hogy a pályázó szervezet(ek) milyen saját forrással, ún. önrész felmutatásával vághatnak bele a projekt végrehajtásába. Bizonyos (elsősorban a szociális felzárkóztatást célzó) intézkedések esetében nem szükséges önrész, a többi pályázati lehetőség esetén 20-50% között van a bevonni szándékozott saját (pályázó által biztosítandó) rész mértéke, mely projektenként változó lehet. Ezzel maga a pályázó is kockázatot vállal a projekt végrehajtásában, s felelősséggel kezeli annak végrehajtását.
- **Partnerek.** Az Európai Unió támogatja a különböző partnerek közötti együttműködést. A pályázatok elbírálása során sok pontot érhet, ha nem egy szervezet, hanem szervezetek csoportjai, konzorciumai pályáznak (pl. önkormányzati intézmény, az önkormányzat maga, helyi egyesületek, helyi vállalkozók szervezete, stb.).
- **Szaktudás.** A projektek előkészítéséhez szükséges a szoros értelemben vett szakmai felkészültségen kívül egyfajta projektszemlélet, projektvezetési, menedzselési felkészültség. Ez nem ördögösség, igazából tapasztalati úton megszereshető tudás. Ezért mindenki, aki energiát érez magában az intézménye, települése, vállalkozása továbbfejlesztésére, nyugodtan vágjon bele! Ha úgy érzi, szeretne tájékozódni, továbbképzésen részt venni, keressen képzési lehetőségeket a Nemzeti Fejlesztési Hivatalon belül működő Strukturális Alap Képzéskoordinációs Központ honlapján (www.nfh.hu), vagy az információs kék számon.

Nem szükséges nyelvtudás a pályázatokhoz!

A Strukturális Alapokhoz kapcsolódó pályázatok és projektek magyar nyelvűek, ezért idegennyelv tudás nem szükséges hozzájuk.

Ha én nem részesülök ezekben a támogatásokban közvetlenül, mi hasznom van belőlük?

A magyar lakosság nagy része nem vesz majd részt közvetlenül az EU-s forrásokból megvalósuló projektek megtervezésében, kivitelezésében. Ugyanakkor, a települést, ahol lakik, elképzelhető, hogy uniós forrásból felújított úton lehet könnyebben megközelíteni, lehet, hogy EU pénzből épült meg a csatorna, abból építették újjá az iskolát vagy a nyugdíjas otthon, vagy létesült családi napközi a kisgyermek számára, hogy az anyák könnyebben vissza tudjanak térni munkájukhoz. Ezekről a fejlesztésekről mindenki értesülni fog, hiszen a pályázatok során megvalósult fejlesztéseket jelezni fogják a lakosság tájékoztatása érdekében. A család valamely tagját, vagy akár mindenkit bizonyára érinteni fognak ezek a változások.

Hol szerezhetek információt a pályázati lehetőségekről?

Interneten:

- A Nemzeti Fejlesztési Hivatal weboldalán: www.nfh.hu
- A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium weboldalán: www.gkm.hu
- A Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium weboldalán: www.fvm.hu
- A Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium weboldalán: www.fmm.gov.hu
- A Magyar Terület- és Regionális Fejlesztési Hivatal weboldalán: www.nth.hu

Telefonon:

- A Nemzeti Fejlesztési Hivatal kedvezményesen hívható információs kék számán: **06 40 2004 94**

Személyesen a közreműködő szervezeteknél:

- **Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal,** 1054 Budapest, Alkotmány utca 29 Tel: 374-3606
- **Magyar Vállalkozásfejlesztési Kht,** 1016 Budapest, Krisztina krt. 99. Tel: 488-2000
- **Magyar Fejlesztési Bank Rt.,** 1051 Budapest, Nádor u. 31. Tel: 428-1400
- **Regionális Támogatás-közvetítő Kht.,** 1053. Budapest, Szép u. 2. Tel: 486-0866
- **IT Információs Társadalom Kht.,** 1077 Budapest, Csengery u. 14-16. Tel: 06/40-200-454
- **OM Kutatás-fejlesztési Pályázati Kutatáshasznosítási Iroda,** 1052 Budapest, Szervita tér 8. Tel: 484-2500
- **Magyar Államkincstár,** 1054 Budapest, Hold utca 4. Tel: 488-9500
- **Európai Szociális Alap Nemzeti Programirányító Iroda,** 1146 Budapest, Hermina út 17. Tel: 471-7696
- **Foglalkoztatási Hivatal,** 1089 Budapest, Kálvária tér 7. Tel: 210-2017
- **Országos Foglalkoztatási Közalapítvány,** 1037 Budapest, Bokor u. 9-11. Tel: 388-1270
- **OM - Alapkezelő Igazgatóság,** 1055 Budapest, Bihari u. 5. Tel: 301-3200
- **ESzCsM - Strukturális Alapok Programiroda,** 1051 Budapest, Arany János u. 6-8. Tel: 301-7856
- **Energia Központ,** 1092 Budapest, Ráday u. 42-44. Tel: 456-4300
- **KvVM - Fejlesztési Igazgatóság,** 1012 Budapest, Mészáros u. 58/a. Tel: 457-3300
- **VÁTI Kht.,** 1016 Budapest, Gellérthegy u. 30-32. Tel: 2243-100,
- **Nyugat-Dunántúli RFÜ,** 9400 Sopron, Új u. 12. Tel: 94/509-350
- **Közép-Dunántúli RFÜ,** 8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9. Tel: 22/513-370
- **Dél-Dunántúli RFÜ,** 7400 Kaposvár, Szántó u. 5. Tel: 72/513-760
- **Pro Régió Közép-Magyarországi RFÜ,** 1146 Budapest, Hermina út 17. Tel: 471-8955
- **Észak-Magyarországi RFÜ,** 3529 Miskolc Csabai kapu 37. Tel: 46/563-300
- **Észak-Alföldi RFÜ,** 4028 Debrecen, Simonyi utca 14. Tel: 52/524-760
- **Dél-Alföldi RFÜ,** 6720 Szeged, Oroszlán u. 2. Tel: 62/549-599

Az Európai Unió Strukturális Alapjairól Mindenkinek

Nemzeti Fejlesztési Hivatal

Infóvonal: 06 40 200 494

E-mail: eupik@meh.hu

Internet: www.nfh.hu

Most az Ön tervei kelljenek
Magyarországnak

